

בבית המשפט העליון

רע"א 1344/16

לפני: כבוד השופט מ' מזוז

המבקש: קיבוץ בארות יצחק

נגד

המשיבה: רשות שדות התעופה

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 13.1.2016 בע"א 26773-06-14 (ע"י כב' ס. הנשיא ואב"ד א' ש' שילה, כב' השופטות ר' פלאוט ו-נ' עמית-אניסמן)

בשם המבקש: עו"ד אביתר קנולר; עו"ד ליאת קינן; עו"ד יסמין אלבו

החלטה

1. המבקש, קיבוץ בארות יצחק (להלן: הקיבוץ), עיבד במשך שנים רבות שטחים חקלאיים המצויים בסמוך לנמל התעופה בן גוריון. במרוצת השנים הופקעו חלק מהשטחים לטובת המשיבה, רשות שדות התעופה (להלן: הרשות), לצורך בניית נמל התעופה החדש (פרויקט נתב"ג 2000), אך הקיבוץ המשיך בעיבודם החקלאי, לרבות לצורך דחייה והרחקה של ציפורים (מיאוס ביוטופי) ממסלולי תעופה; בידיעת הרשות ובהרשאתה. לצורך עיבודם הטמין הקיבוץ בקרקע צנרת תת קרקעית בעלות גבוהה מאוד.

2. הסדרת מערכת היחסים בין הצדדים נעשתה באמצעות חוזים מפורשים רק ביחס לחלק מהשטחים. חוזים אלה כללו, בין היתר, הוראה לפיה כל תשתית שתותקן במקרקעין תהיה רכוש הרשות, וכן הוראה לפיה לקיבוץ לא יהיו תביעות בנוגע להשקעתו במקרקעין. כאמור, חוזים מפורשים אלה נכרתו ביחס לחלק מהשטחים

בלבד. ביחס לחלק הצפוני של השטחים (להלן: השטח הצפוני) - שטח של כ- 1,035 דונם - לא נכרתו חוזים מפורשים.

3. בשנת 2008 הפסיק הקיבוץ לעבד את כל השטחים והם הוחזרו לרשות. הצנרת שהוטמנה בשטח הצפוני (כמו בשטחים האחרים) נותרה במקרקעין, ובגין כך הגיש הקיבוץ תביעה כספית נגד הרשות, בסכום של כ- 1.3 מיליון ₪ (המשקף לטענתו את שווי הצנרת שנותרה במקרקעין), בעילה של עשיית עושר ולא במשפט. טענתו של הקיבוץ הייתה, כי השטח הצפוני לא היה כפוף לחוזים שנכרתו ביחס לשטחים האחרים, ומכאן שההוראה לפיה לא יהיו לקיבוץ תביעות בנוגע להשקעתו במקרקעין, לא חלה ביחס לשטח זה.

4. בית משפט השלום (כב' השופטת א' רוטקופף) דחה את התביעה. בפסק דינו קבע בית המשפט כי הקיבוץ מנוע מלטעון, בשל השתק שיפוטי, כי אין לייחס משקל לחוזים שנכרתו בין הצדדים בנוגע למערכת היחסים ההסכמית שחלה על השטח הצפוני; וזאת משום שבהליך אחר שהגיש הקיבוץ נגד הרשות טען כי אין הבדל מבחינה חוזית בין השטחים החקלאיים שעובדו על-ידו. בנוסף קבע בית המשפט, כי גם לגופו של ענין, אין יסוד לטענה כי על השטח הצפוני לא חלים החוזים שנכרתו בין הצדדים לאורך השנים, שכן הצדדים לא התנהלו באופן דווקני על פי החוזים ובהתנהגותם החילו את הסכמותיהם גם על השטח הצפוני.

5. ערעור שהגיש הקיבוץ לבית המשפט המחוזי (כב' סגן הנשיאה א' ש' שילה וכב' השופטות ר' פלאוט ו- מ' עמית-אניסמן) נדחה. בית המשפט המחוזי סבר כי קביעתו של בית משפט השלום לפיה התנהגות הצדדים מלמדת שהם החילו את החוזים גם על השטח הצפוני, מעוגנת היטב בחומר הראיות ואין מקום להתערב בה. בית המשפט נמנע מלהידרש לקביעת בית משפט השלום בענין ההשתק השיפוטי.

6. מכאן בקשת רשות הערעור שלפני, במסגרתה טוען הקיבוץ כי בית משפט השלום ובית המשפט המחוזי התעלמו מטענות מהותיות שהעלה הקיבוץ לאורך כל הדרך, ובראשן הטענה לפיה "סעיף התמורה" בחוזים שנכרתו בין הצדדים ביחס לשטחים האחרים, לפיו שילמה הרשות לקיבוץ סך של 246 ₪ לדונם לשנה, לא הוחל על-ידי הצדדים ביחס לשטח הצפוני, ומכאן שהמסקנה כי הצדדים החילו בהתנהגותם את החוזים על השטח הצפוני היא שגויה.

7. דין הבקשה להידחות. כידוע, רשות ערעור בענין שנדון לפני שתי ערכאות תינתן ככלל כאשר מתעוררת שאלה עקרונית החורגת מעניינם של הצדדים להליך (ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982)) או במקרים חריגים שבהם נגרם למבקש עיוות דין חמור. בענייננו, כאמור, טוען הקיבוץ כי נגרם לו עיוות דין משום שבית משפט השלום ובית המשפט המחוזי התעלמו מטענות מהותיות שלו. ואולם, לאחר שעיינתי בפסקי הדין השונים לא מצאתי כי נגרם לקיבוץ עיוות דין המצדיק מתן רשות ערעור. בית משפט השלום קבע, על בסיס התשתית הראייתית שהונחה לפניו, כי מהתנהגות הקיבוץ והרשות עולה כי הם החילו את החוזים שנכרתו ביניהם גם על השטח הצפוני. העובדה שבית משפט השלום, וכמוהו בית המשפט המחוזי, לא התייחס במפורש לעובדה נטענת - אחת מיני רבות - לביסוס מסקנתו, לא מובילה מיניה וביה למסקנה כי נגרם לקיבוץ עיוות דין. אמנם, ייתכן כי בנסיבות מסוימות, שונות מאלה שבענייננו, התעלמות מעובדה כזו או אחרת תוביל למסקנה כי נגרם לצד להליך עיוות דין, אולם בנסיבות הקונקרטיות לא מצאתי שכך ארע; וזאת מבלי להביע עמדה לגופה של המסקנה.

8. לנוכח האמור, הבקשה נדחית. משלא התבקשה תשובה, אין צו להוצאות.

ניתנה היום, כ"ד באייר התשע"ו (1.6.2016).

ש ו פ ט